

MINISTER
PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ

DUS-0700-87-MS /14

SEKRETARIAT
Biura Prace Senackich
Wpłynęło dn. 9.04.14
nr. 2198 podpis. [signature]

GABINET MARSZAŁKA SENATU
wpłynęło dn. 08.04.2014 r.
nr. 1375 podpis. [signature]

Warszawa, dnia 7 kwietnia 2014 r.

Pan
Bogdan Borusewicz
Marszałek Senatu RP

Szanowny Panie Marszałku,

W związku z wystąpieniem Pana Marszałka z dnia 11 marca 2014 r., znak: BPS/043-50-2168/14, dotyczącym oświadczenia złożonego przez senatora Jana Marię Jackowskiego oraz grupę senatorów podczas 50. posiedzenia Senatu RP w dniu 6 marca 2014 r. w sprawie dyskryminacji dzieci osób niepełnosprawnych, uprzejmie proszę o przyjęcie poniższych wyjaśnień.

W piśmie skierowanym do Pana Marszałka, z dnia 20 lutego 2014 r., znak: DUS-0700-50-MS/14, udzielając odpowiedzi na oświadczenie złożone przez senatora Jana Marię Jackowskiego podczas 48. posiedzenia Senatu RP w dniu 30 stycznia 2014 r. w sprawie przepisów dotyczących przyznawania rent rodzinnych - przedstawiłem stanowisko w zakresie braku możliwości porównywania i łączenia renty socjalnej z rentą rodzinną. Inny jest bowiem ich cel oraz okoliczności, na skutek których dane uprawnienie zaistniało. Renta rodzinna jest efektem wypracowania stażu ubezpieczeniowego przez nieżyjącego członka rodziny i konsekwencją opłacania przez niego składek na ubezpieczenia społeczne, podczas gdy renta socjalna jest wsparciem społecznym bezpośrednio kierowanym do danej osoby, w związku z jej sytuacją życiową. Stanowisko to podtrzymuję.

W obecnym wystąpieniu senator Jan Maria Jackowski pyta czy „założenie, że dziecko osoby niepełnosprawnej pobierającej rentę socjalną nie otrzyma po stracie rodzica renty rodzinnej jest zgodne z zasadami solidaryzmu społecznego.”.

W odpowiedzi ponownie muszę wskazać, że renta socjalna jest świadczeniem szczególnym, mającym charakter świadczenia zabezpieczającego, a jej celem jest kompensowanie braku możliwości nabycia uprawnień do świadczeń z systemu ubezpieczeń społecznych z uwagi na to, że całkowita niezdolność do pracy powstała przed wejściem danej osoby na rynek pracy. Rencista socjalny, ze względu na stan zdrowia i wiek w jakim nastąpiło uszkodzenie organizmu skutkujące całkowitą niezdolnością do pracy, nigdy nie miał szansy na podjęcie zatrudnienia, a zatem nigdy nie były odprowadzane na jego rzecz składki do Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, uzasadniające wypłatę świadczenia z tego źródła. Główną przesłanką nabycia prawa do świadczenia z ubezpieczeń społecznych jest uprzednia własna praca (zatrudnienie) i opłacanie składek, stanowiące tytuł do ubiegania się o przyznanie świadczenia. Źródłem finansowania renty socjalnej jest natomiast budżet państwa.

Świadczenia, które przysługują niezależnie od uprzedniego zatrudnienia i są finansowane z budżetu państwa, a zatem takie, które wynikają z realizacji zasady solidaryzmu społecznego, mają charakter niejako faworyzujący, co pozwala im utrzymać charakter świadczenia szczególnego, oderwanego od podstawowej przesłanki prawa do zabezpieczenia społecznego, jaką jest posiadanie odpowiedniego okresu składkowego. W systemie renty socjalnej nie występuje - nawet w ograniczonej formie - wzajemność składki i świadczenia, typowa dla systemu ubezpieczeniowego.

Należy nadmienić, że Trybunał Konstytucyjny w uzasadnieniu do wyroku z dnia 25 czerwca 2013 r., sygn. akt P 11/12 wskazał, że „ubezpieczenia społeczne i pomoc społeczna to elementy systemu zabezpieczenia społecznego, ale pomiędzy pomocą społeczną a ubezpieczeniem społecznym jest zdecydowanie więcej różnic niż podobieństw. Przede wszystkim inny jest zakres podmiotowy i przedmiotowy każdej z dziedzin. (...) Pomoc społeczna obejmuje co do zasady całą ludność, ubezpieczenia zaś ubezpieczonych (członków ich rodzin). Ubezpieczenia społeczne ściśle związane są z pracą zarobkową – mają one zapewnić dochód w sytuacji niezdolności do wykonywania pracy i osiągnięcia zarobków. Pomoc społeczna natomiast ingeruje wszędzie tam, gdzie zagrożony jest byt jednostki. (...) Wiele różnic dotyczy także samych świadczeń. Jest to między innymi bezekwiwalentność pomocy społecznej, podczas gdy świadczenia ubezpieczeniowe mają charakter wzajemny (świadczenie w zamian za składkę). (...) Świadczenia ubezpieczeniowe mają charakter roszczeniowy, podczas gdy przyznawanie świadczeń z opieki społecznej opiera się w dużej mierze na uznaniowości.”.

Jednocześnie, mając na względzie fakt, że źródłem finansowania renty socjalnej są środki pochodzące z budżetu państwa, należy wskazać, że wartością konstytucyjną, podkreślaną niejednokrotnie w wyrokach Trybunału Konstytucyjnego - jest konieczność zachowania równowagi finansów publicznych (art. 216 i art. 220 ust. 1 Konstytucji RP). Od zapewnienia równowagi budżetowej zależy bowiem zdolność państwa do działania w interesie publicznym. Ten wymóg państwo musi uwzględniać decydując o każdej kategorii świadczeń, które będą się wiązały z uszczupleniem stanu finansów państwa.

Podsumowując, renta socjalna jest świadczeniem o charakterze wyjątkowym, przyznawanym ze względu na szczególne okoliczności dotyczące osoby ją pobierającej. Zbyt daleko posuniętą ingerencją, jak również obciążeniem dla budżetu państwa, byłoby „rozciąganie” tej wyjątkowej sytuacji pomocy indywidualnej osobie, na jej rodzinę i zstępnych, tym bardziej, że w przypadku trudnej sytuacji dochodowej, osoby te nie są pozbawione pomocy. W przypadku, gdy po śmierci osoby, która pobierała rentę socjalną, sytuacja materialna pozostających w rodzinie osób pogorszy się, osoby te mogą ubiegać się m. in. o świadczenia z pomocy społecznej, na zasadach określonych w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2013 r. poz. 182, ze zm.).

5
w poważaniu
MINISTER
PODSEKRETARZ STANU
Marek Bucior

